õieti selle idapoolseks jätkuks. Silmapaistvaimaiks kõrgendikeks on siin Ängu-Lembevere künnis, 4 km pikk, 0.8 km lai ja keskosas 20 m kõrge, ning Soova-Konguta künnis, 4.8 km pikkune ja umbes 2.5 km laiune, ebamäärase kujuga kõrgendik, mis tõuseb oma kõrgema idapoolse osaga 17 m üle ümbritsevate lamedaveeruliste moldorgude.

Kõige suurejoonelisema vormina Puhja kihelkonna pinnaehituses esineb juba eespool-nimetatud sügav järsuveeruline Kavilda ürgorg (103. joon.). See algab kihelkonna kaguservalt, Elva lähedalt, laia lauveerulise liudlohuna, mille põhjas asub Verevi järv (ka Arbi järveks nimetatud), ja jookseb siit esiti loodesihis, muutudes järk-järgult sügavamaks ning järsuveerulisemaks. Aru mõisa kohal omandab ta kõige selgejoonelisema kuju, kus umbes 0.5 km laiust lammi piiravad kuni 30° järsud, 34 m kõrgused veerud. Siit peale jookseb org üldiselt lõuna-põhja sihis läbi kogu kihelkonna, suubudes Emajõe orundisse Nasja küla kohal. Kogu sellel ulatusel on orul tähelepanu-väärt ühtlane laius, kuna sügavus väheneb pikkamööda põhja poole, ühest orust läbilõigatud kõrgustiku madaldumisega. Oru lääneveer on enamasti järsem ning rohkearvulisist lisa-sälkorgudest lõhestatud. Viimaseist on kõige suurem ja sügavam niinim. „Süvaorg" Mõisanurme küla kohal. Suuremad lisaorud on juba rohtunud. Vähemate orgude kohta on kevadise suurvee tegevus veel väga tunduv. Terve Kavilda ülgorg on rikas allikaist; need toidavad oru põhjas nirisevat oja. Oru veerud, kaetud paiguti metsaga, moodustavad ilusaid, maalilisi kohti, milledest eriti nimetatav Soova veski ümbrus.

Kihelkonna absoluutne kõrgus on kõige vähem põhjapiiril, Emajõe orundis (32 m), kust ta kerkib pikkamööda lõuna poole ja muutub kõige suuremaks kihelkonna lõunapiiri lähedal, Väike-Konguta mõisa kohal, kus ta ulatub 90 m:ni. Kavilda ürgoru lamm madaldub pikkamööda 49 m:lt absoluutselt kõrguselt kuni 34 m:ni. Kihelkonna idapiiril oleva Keeri järve pinna absoluutne kõrgus on 34 m, Puhja kiriku aseme oma — 60 m.

Koosseis. Kihelkonna põhjaosa moodustav kõrgustik, mis Sangla soo orundi ja Lauge soo vahel, koosneb peajoontes lahtistest jääaja kuhjatisainestest, mis paksema kihina katavad devooni liivakivi. Aluspõhi paljastub Kavilda ürgorgu ja tema lisaorgude veerudes, iseäranis hästi oru põhjapoolses osas, kus org on uuristunud sügavamale aluspõhja sisse, kuna lõuna pool on veerud peaasjalikult moreen- ja glatsifluviaalsest ainesest. Sama koosseisuga on ka kõik madalad kõrgendikud, mis annavad kihelkonna pinnaehitusele üldiselt lainja ilme. Soode all olevad alad ja orulammid on paksema turbakihiga kaetud.

Rändkive leidub igal pool rohkesti, nagu see harilik põhimoreeni aladel. Iseäranis palju on neid Nasja ja Porinurme küla ümbruses, kus nad arvatavasti varemini siia ulatunud Virtsjärve lainete tegevusel on põhimoreenist välja uhetud.

Veed. Puhja kihelkonna vähese ulatuse tõttu puuduvad siin suuremad veesooned, peale Emajõe, mis moodustab osalt kihelkonna põhjapiiri. Emajõgi teeb siin lugematuid käärusid, lookeid ja silmu-